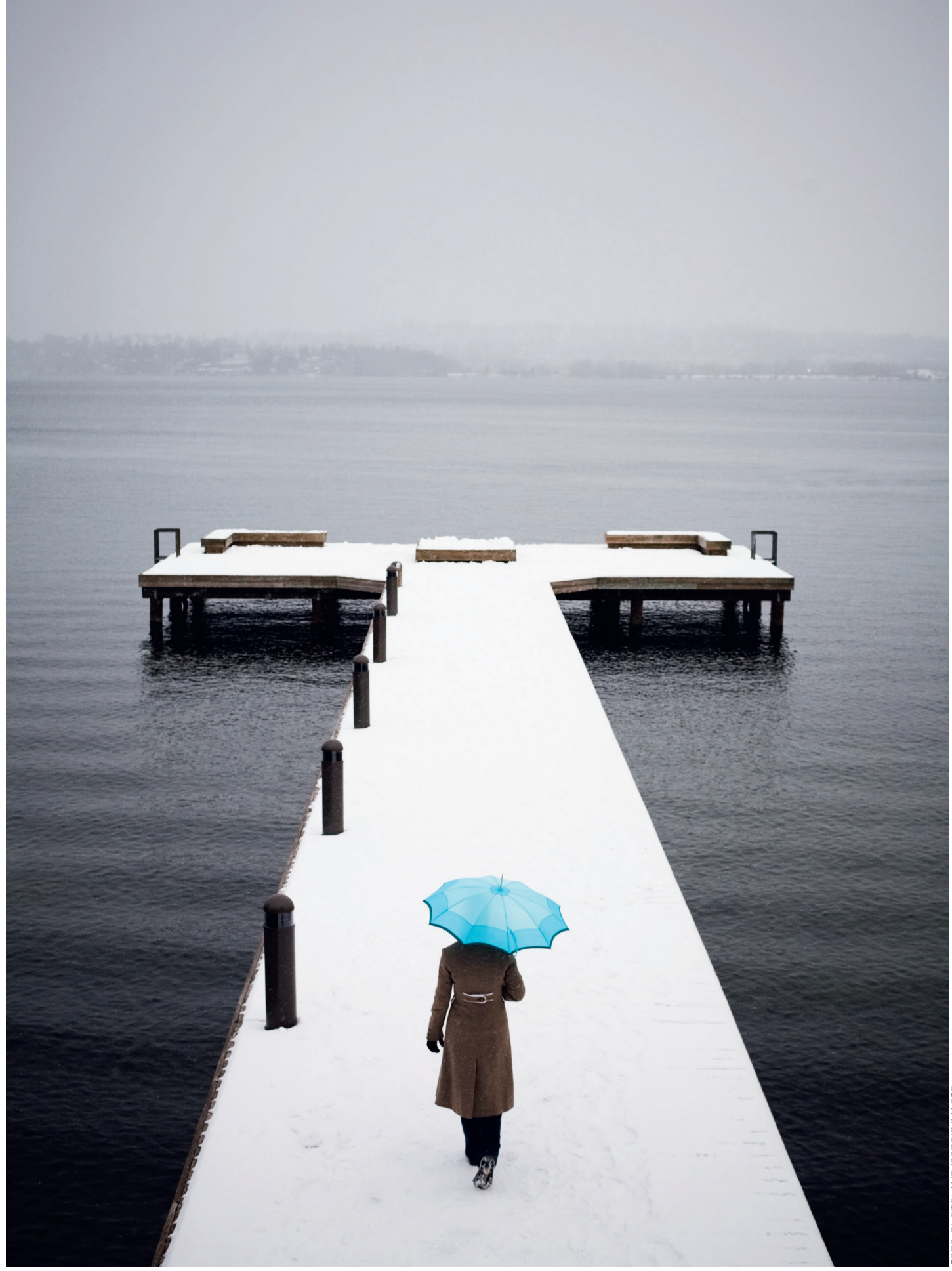

Dincolo de aparențe

Societatea noastră avansează cu viteza luminii, însă tiparele care descriu feminitatea rămân ca și neclintite, de secole: suntem „prea fragile” pentru anumite experiențe, „prea sensibile” pentru domeniile rezervate bărbaților, cu ambiții invariabil tributare lui „prea devreme” sau lui „prea târziu”. Patru femei din generații și medii complet diferite dovedesc, prin poveștile lor, că poți să faci simultan armată și poezie, să te reinventezi după 40 de ani sau să-ți construiești singură norocul la 15. Și da, toate acestea în „lumea bărbaților”.

*de Diana-Florina Cosmin
fotografii de Sorin Stana*

Adevărata egalitate a sexelor va fi atinsă doar când o femeie total incompetentă va putea ajunge la fel de sus pe scara ierarhică precum un bărbat total incompetent”. Această afirmație controversată, care a înfierbântat opinia publică din Marea Britanie la începutul anului trecut, le aparține militanților pentru reprezentarea egală a femeilor în poziții de top management. „Dacă o femeie eșuează, nu e bună de nimic. Dacă un bărbat eșuează, n-a avut noroc...” susținea și Virginia Valian, profesor de psihologie și lingvistică la Hunter College, New York, și autoarea volumului „Why so Slow? The Advancement of Women”. Fie că sunt apanajul feministelor sau doar produsul unei realități în care femeile își croiesc mai greu drum în carieră, asemenea afirmații se vehiculează zilnic pe bloguri, în cărți precum cea a Virginiei Valian și ca replici oficiale la statisticile care arată procentajele încă dezechilibrate dintre femei și bărbați la nivelul pozițiilor-cheie din companii. Deși am ascultat mereu părerile ambelor părți, recunosc că nu m-am considerat niciodată o feministă în adevăratul sens al cuvântului. Cu multă vreme în urmă am ales să nu joc pe cartea victimizării, ci pe ceea ce îmi place să numesc „teoria pliculețului”. În anii '40, perioadă mult mai puțin generoasă în materie de oportunități și drepturi pentru femei, Prima Doamnă a Americii, Eleanor Roosevelt, făcea o afirmație care avea să străbată timpul,

ajungând inclusiv sub ochii generației noastre: „Femeile sunt precum pliculețele cu ceai. Nu-ți dai seama de tăria lor până când nu le arunci direct în apa fierbinte”. De prima oară când am citit-o, metafora ei a provocat un declic în mintea mea, înlocuindu-mi pornirile feministe - aflate pe atunci în stadiu incipient - cu un tipar diferit de măsurare a lumii. Aplicând mereu barometrul lui Eleanor, cu pliculețul de ceai, adevăratele „feministe” nu mi s-au mai părut niciodată purtătoarele de pancarte care-și plâng nedreptatea prin ziare, ci femeile care nu au timp să numere procente și să calculeze rapoarte de reprezentare pentru că sunt prea ocupate... făcând lucrurile să se întâmple în viețile, carierele lor și, indirect, în concepțiile celor din jur. Fără pancarte și sloganuri, doar prin exemplul personal. De-a lungul timpului am ascultat și am scris poveștile multor femei la care teoria pliculețului s-a confirmat întru totul. Fiecare personaj puternic mi-a consolidat convingerile, iar pancartele mi-au plăcut tot mai puțin și mi s-au părut tot mai lipsite de sens. Și totuși, nu multe femei au reușit să mă surprindă la fel de mult precum cele patru personaje ale acestui articol. Fiecare dintre ele dărmă, prin simpla sa poveste, una sau mai multe prejudecăți, face praf tabuuri și dovedește false multe teorii care ni se repetă atât de des încât am ajuns să le credem. Niciuna dintre cele patru nu poartă pancartă, nici n-a înțonat vreodată sloganuri feministe. În schimb, toate au cunoscut, de nenumărate ori, impactul necruțător cu „apa fierbinte”.

Journalist, om de marketing, blogger, profesoară de ebraică, diplomat, poetă, prozatoare și... soldat. Pardon, sergent. Cam așa s-ar putea descrie în cel mai schematic mod viața unei femei cu alură de balerină și aer ușor timid, care ajunge mereu cu zece minute înainte la orice întâlnire, ține minte exact ziua, luna și anul în care i s-au întâmplat lucrurile importante din viață și care cumpără întotdeauna mai multe exemplare din cărțile pe care le iubește, pentru a le dăruii prietenilor. Odată ce pătrunzi mai adânc în lumea lui Noemi Revnic și începi să-i afli povestea, totul începe să semene însă cu un labirint cu zeci de culoare și poteci, cu săli ale oglinzilor unde totul are mai multe fațete și unde ai nevoie de o hartă întocmită temeinic, pentru ca nu cumva să pierzi vreun detaliu prețios al călătoriei.

Născută la Brăila și crescută la Câmpina, Noemi a emigrat în Israel în iulie 1989. „Cu mama, trei pisici și un câine”, își amintește acum, zâmbind, de momentul în care viața ei s-a resetat cu totul. Era clasa a X-a iar ebraica ei se oprea la „Shalom”. Până pe 1 septembrie, data de început a școlii, stăpânea limba și cultura locală suficient cât să se facă înțeleasă, dar nu îndeajuns pentru a percepe pe de-a-ntregul tiparele lumii total diferite în care aterizase. „Fetele de la școală se adresau una ceilealte cu Brenda și Kelly, iar eu nu înțelegeam ce înseamnă asta”, rememorează ea. „Am realizat, mai târziu, că ele trăiau practic în serialul Beverly Hills 90210”. S-a integrat în cele din urmă în peisaj, dar sfârșitul clasei a XII-a i-a adus șansa de a se reîntoarce în România, printr-o bursă de studii obținută prin Fundația Culturală Română. „Căștigasem Premiul Tinereții la concursul Nichita Stănescu de la Timișoara, în 1988”, își amintește Noemi, „scriam proză și poezie și eram membră a Asociației scriitorilor de limbă română din Israel”. Până la studii însă, tână de nici 19 ani mai avea de trecut o probă dură: perioada de un an și zece luni de serviciu militar obligatoriu în Israel. Momentul înrolării, 19 septembrie 1991, a fost chiar și mai greu decât cel al plecării din România. „A fost prima oară în viața mea când nu știam ce o să urmeze”, recunoaște ea. După un drum nesfârșit cu autobuzul, a fost dusă într-o hală imensă, unde a primit două

În armată înțelegi devreme una dintre cele mai triste realități ale vieții: uneori, oamenii care dețin puterea pot alege să și-o folosească în cele mai mărunte și meschine moduri.

perechi de pantaloni și două bluze de uniformă, ciorapi gri și...o armă. „Doi ani de zile, asta e a ta», mi-au spus”, își amintește ea. Nici nu știa bine cum se ține arma în mână, iar prima călătorie a fost către unitatea militară de instrucție, situată la doar șapte kilometri de Fâșia Gaza. Acolo au început cei aproape doi ani de armată, o școală a vieții dură și pe alocuri nedreaptă. „Am experimentat acel tip de pedeapsă care nu știi de unde vine și de ce, pentru că adesea are legătură cu greșelile camarazilor tăi”, își amintește ea. În armată a înțeles, cu mintea de la 20 de ani, și una dintre cele mai triste realități ale vieții: aceea că oamenii care dețin puterea pot alege să și-o folosească în

KITCHEN
SYSTEMS

100

SPIRIT OF
FRANKE
THE FIRST 100 YEARS

FRANKE

DOUBLE P ITALIA

chiuvetă Logica Line, baterie Syrius, plită Inducție, hotă Neptune Soft, cuptor Smart

HEIDI KLUM - LOS ANGELES

CELEBRITY EXPERIENCE

Oricare ar fi alegerile personale în materie de design și lifestyle, Franke vă ajută să le evidențiați prin sistemele inteligente și produsele obținute ca urmare a celor 100 de ani de experiență și pasiune. Franke aduce strălucire și eficiență în bucătărie, transformând-o într-un spațiu creativ și ospitalier. Fiecare soluție furnizează o experiență unică, fără compromisuri în ceea ce privește aspectul și funcțiile, performanțe durabile și calitate. Mai mult de 100 de milioane de locuințe din toată lumea se bazează pe sistemele de bucătărie Franke.

Your choice

www.franke.com/heidi

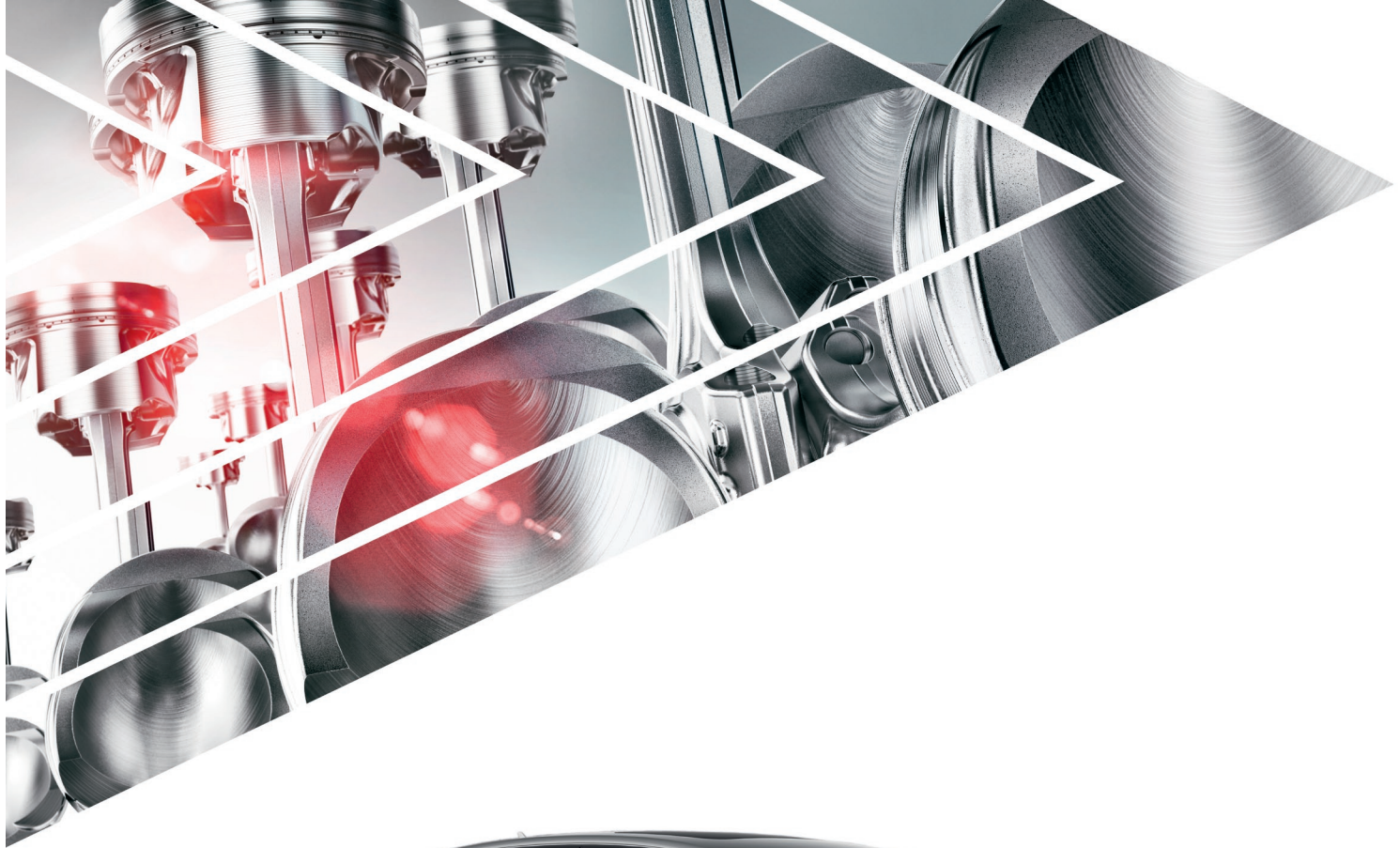
cele mai mărunte și meschine moduri. „Mi s-a întâmplat să salut o ofțereasă iar ea să mă țină câteva minute în ploaie, cu apa șiroind pe mine, spunându-mi «Poți să pleci doar când am chef eu», își povestește Noemi. Apoi adaugă, cu o înțelepciune pe care simt că și-a forjat-o tot atunci: „Stăteam stană de piatră în ploaie, în salut milităresc, fără umbrelă, și mă gândeam cât de trist trebuie să fii să ajungi să-ți folosești puterea în felul ăsta”. Tot în armată a înțeles și că în viață - indiferent dacă ești bărbat sau femeie - nu ajungi întotdeauna în vârf datorită meritelor deosebite. Uneori chiar dimpotrivă. „Acolo m-am ciocnit cu adevărat de realitatea că există oameni cu pile, că există oameni care nu sunt în regulă deloc, dar care răzbat în ciuda tuturor celorlalți”, crede Noemi, „iar asemenea lecții te călesc pentru mai târziu”. În armată a făcut de toate: de la spălat pe jos la secretariat, introdus date în calculator și pază cu arma în mână, din două în două ore. Pentru că nu putea schimba realitățile din jur, a încercat să schimbe bucata de lume care o conținea doar pe ea: și-a tapetat baraca de metal - de la care putea ajunge la toaletă doar traversând o parcare de tancuri - cu afișe ale filmelor lui Assi Dayan și a ales să-și permită să și viseze puțin. Ba chiar puțin mai mult. „De Revelion stăteam în post și număram avioanele care decolau de pe aeroportul Ben Gurion”, își amintește ea. Fentarea realității nu i-a reușit însă de fiecare dată. Cea mai dură întoarcere cu picioarele pe pământ a venit într-o zi obișnuită, în care - la urcarea într-un autobuz - șoferul le-a oprit pe ea și pe celelalte colege pentru că aveau câte o porție de falafel, iar mâncarea era interzisă înăuntru: „Îmi amintesc și acum cât de mult am bombănit și cât de nervoasă am fost că trebuia să-l așteptăm pe următorul”. Câteva minute mai târziu, urcate în cel de-al doilea autobuz, auzeau la radio că primul sărise în aer. „Când ești în uniformă, ești o țintă și îți asumi riscul”, explică ea acum, „dar acela era un autobuz de civili, iar asta e ceva ce nu poți înțelege, calcula sau evita, pur și simplu se întâmplă...”. La capătul celor aproape doi ani de serviciu militar, a venit în România pentru a-și revendica bursa de studii. „Nu mai știam cum e să fii fără uniformă”, rememorează ea ziua în care s-a urcat într-unul dintre avioanele de pe Ben Gurion, cu destinația București. Era 13 septembrie 1993, întâmplător chiar ziua în care Yitzhak Rabin și Yasser Arafat semnau acordurile de la Oslo, creând o platformă de discuție între Israel și Armata de Eliberare a Palestinei. Când închide ochii, vede și acum ecranele din aeroport și imaginea cu Arafat și Rabin dându-și mâna pentru prima oară. Odată ajunsă în România, Noemi a reușit să obțină

un job cu normă întreagă la ambasada Israelului, pentru că bursa de studii nu-i acoperea decât chiria și micile cheltuieli gospodărești. Avea liber pentru cursurile importante și examene, iar în restul timpului se ocupa de toată birocrăția diplomatică - vize, pașapoarte, laissez-passer - dar și de părțile dure ale meseriei: anunțarea deceselor și repatrierea cadavrelor, vizitele la cetățenii israelieni din penitenciare, precum și înfățișările la procese. A făcut drumuri prin țară, la închisorile de la Gherla, Iași și Constanța și a prins și perioada în care s-au desfășurat două procese celebre: al lui Shimon Naor și respectiv al lui Ofer Maximov. Pentru a vedea și în această muncă de teren tot partea plină a paharului, Noemi făcuse chiar și un top neoficial al „celor mai bune penitenciare din România”, pe locul întâi fiind cel de la Iași. Își amintește și râde cu poftă, iar văzând-o nu pot să nu-mi amintesc de o altă expresie celebră, deosebit de potrivită contextului: când viața îți dă lămâi, stoarce-le și fă-ți o limonadă. O rețetă pe care Noemi o știe prea bine și ar putea-o preda și altora. După diplomație a urmat publicitatea, un domeniu care o fascinase încă din perioada masteratu-

Cândva, un șofer nu i-a permis să urce în autobuz cu o porție de falafel, obligând-o să rămână să aștepte următoarea cursă. Câteva minute mai târziu, auzea la radio că acel autobuz sărise în aer.

lui în sociologie, când studiasse reclamele din Orientul Mijlociu. „Aici orice campanie se gândește din patru laturi: pentru evreii laici, pentru evreii religioși, pentru arabii laici și respectiv pentru arabii religioși”, explică ea. Când a ajuns la Saatchi & Saatchi, avea deja 30 de ani, iar publicitatea românească se afla în plin avânt: „Am luat-o de la zero, dar a fost o școală fantastică”. După ce a experimentat toată bucătăria meseriei și a lucrat la campanii mari (printre preferatele sale rămân cele pentru Pampers, Tnuva sau Wolf Theiss), i-a fost clar care este segmentul care-i place cel mai mult: comunicarea. „Întotdeauna RSVP-urile mi se dădeau mie, pentru că știau cât de mult îmi place să vorbesc cu oamenii”, râde ea acum. Trecerea firească a fost către presă (ca om de marketing și jurnalist la revista Tabu) și ulterior către PR. Cu o haltă în...pedagogie, ca profesoară de ebraică la universitate. Ironic, nu s-a mai ocupat de poezie, nici de proză, deși ele îi modelaseră, indirect, destinul. A mai publicat în Israel și în câteva reviste românești de la începutul anilor '90, însă în 2012 viața ei arată cu totul altfel: face parte din echipa Harper's Bazaar, se pregătește de lansarea propriului blog de lifestyle, are rubrici pe diferite site-uri, proiecte de PR pentru branduri cunoscute și plănuiește un proiect inedit de accesorii. Și da... reușește să țină toate bilele în aer, chiar dacă ziua ei are tot 24 de ore. Stând amândouă la masă - cu câte o ceașcă de cafea în față, în loc de ceai fierbinte - realizez că, fără să-i aflu povestea în amănunt, n-aș fi putut trece dincolo la prima impresie care mi-a rămas în minte după ce am văzut-o prima oară: o blondă fină și zâmbitoare, cu umor și ironie fină, care face cadou cartea ei preferată, „Poveste despre dragoste și întuneric” a lui Amos Oz, și care se cunoaște cu toată lumea, dar lucrează doar cu acei oameni care-i plac într-adevăr. Și, mai ales, care le știe tuturor poveștile - ba chiar uneori le și scrie - fără ca lumea să știe, cu adevărat, toată povestea ei.

Corina Murafa are 26 de ani și o carte de vizită puțin intimidantă chiar și pentru bărbății din jurul ei: Public & Regulatory Affairs Expert la OMV Petrom. A studiat un an la New York, a lucrat pentru Deloitte și UNDP (United Nations Development Programme), după care a făcut un masterat în politici publice la Hertie School of Governance din Berlin. Face cercetare internațională în domeniul educației în cadrul Societății Academice din România, participă în programele de leadership al Institutului Aspen România și se pregătește pentru triatlon. Un sirag impresionant de realizări pentru doar 26 de ani, dar despre care Corina vorbește firesc, cu o siguranță tipică celor care au făcut lucrurile să se întâmple cu pași atât de mici și de siguri încât nu au cum să se mire cât de departe au ajuns. Doar să se bucure de locul în care se află. Absolventă de Științe Politice, Corina a înțeles de pe băncile facultății că diplomația nu se mai face de mult pe teme soft, ci pe probleme dure de economie și securitate energetică. Domenii dificil de înțeles pentru cineva fără background tehnic, dar nu imposibile pentru o voință suficient de puternică. Din momentul în care și-a dat seama că-și dorește o carieră în domeniul energiei, și-a trasat o misiune clară, adăugând periodic câte o nouă cărămidă la brandul ei personal. „Am știut că vreau să-mi creez imaginea de specialist în energie și pe asta am mizat de la bun început”, recunoaște ea. Cărămizile n-au fost puține la număr: a ținut legătura cu marile companii energetice, a participat la toate conferințele în domeniu și stat mereu aproape de taskforce-ul pe energie

Pulsul progresului.

Noul Audi A4.

Cea mai nouă generație de motoare Audi se mândrește cu un consum redus de combustibil cu 18% în comparație cu modelul precedent, iar plusul de performanță nu se lasă așteptat. Adițional, serviciile Audi Connect fac din noul Audi A4 un adevărat trendsetter în tehnologie. www.audi.ro

Consumul oficial pentru gama Audi A4 în l/100 km: mixt 4,4 – 7,1.
Emisii CO₂ în g/km: mixt 114 – 163.

Vorsprung durch Technik

al celor de la Institutul Aspen. „A fost un angajament pe care mi l-am luat din start“, recunoaște ea. „Eram conștientă că atunci când vrei un lucru și arăți că te pricepi la el, ți se întâmplă până la urmă“. Pentru Corina, prezentul și viitorul au fost mereu angrenate într-un algoritm matematic cert. „Trebuie să ai o strategie, pentru că în momentul în care petreci trei ani într-un loc, asta îți determină următorii trei ani și tot așa“. Ascultând-o, îmi vine în minte parabola picăturii de apă care pătrunde în rocă nu prin forță, ci prin persistență. O idee pe care colegii ei de la Berlin - unii chiar mult mai bine pregătiți tehnic, după cum recunoaște Corina - n-o stăpâneau foarte bine. Pentru că un masterat îți deschide o mie de porți, cei care nu știu ce își doresc ajung să se piardă în detalii, chiar și când sunt puși în fața unor oferte de job fabuloase. „Există un paradox al alegerii care îi afectează pe oamenii care nu pornesc de la o strategie clară“, punctează Corina. Nu e vorba de soartă, ci de un drum pe care ți-l construiești singur, pas cu pas, cu o condiție: să știi exact ce vrei. Dacă n-ar fi știut, nici Corina nu ar fi ajuns până aici. Nu a trimis nicio scrisoare de aplicație propriu-zisă după terminarea facultății, ci a fost oferată de mai multe companii din România și din străinătate, cea aleasă fiind OMV Petrom. „Aplică pentru joburi doar cei care nu sunt siguri ce li s-ar potrivi“, analizează ea situația, cu luciditate. „Eu mi-am pregătit terenul din timp, iar companiile din domeniu știau cine sunt și m-au oferat imediat după absolvire“. Înainte să plece la masterat știa deja unde se va întoarce și îi era destul de clar și unde urma să lucreze. Surprinzător pentru mulți, nu în Germania, unde i se oferise un job tentant, ci înapoi în România. Tot o chestiune de strategie. „Pe o piață dezvoltată și așezată, ajungi să faci lucruri mărunte“, explică ea. „Între tine și CEO, ierarhiile mai presupun încă cinci niveluri de management“. În România, în schimb, sunt suficient de multe lucruri de făcut încât să simți că îți aduci o contribuție, că munca ta înseamnă ceva. „Dacă vrei bani, confort și să-ți crești copii cu spațiu verde și transport public impecabil, nu te întorci aici“, recunoaște ea, „dar dacă vrei să faci o schimbare, atunci da, te întorci“. Îi place că are ocazia să influențeze într-o anumită măsură politica energetică a României și simte că sunt multe de schimbat la ceea ce se întâmplă în prezent. Pe tinerii din România, care nu par să-și găsească locul și sunt în permanență nemulțumiți de locurile de muncă, îi înțelege. Într-un fel. „Când eram mică, credeam că toți trebuie să fie ca mine, hiper-prezenți și implicați, mereu în control“, explică ea, „dar am înțeles, în timp, că fiecare își stabilește singur dacă vrea să facă

Când ai niște proiecții făcute pentru viața ta, nu-ți mai da mâna să trănțești ușa la ora cinci sau să te implici doar minimul necesar.

minimum-minimorum sau să se implice până la capăt în munca lui“. Când ai niște proiecții făcute pentru viața ta, nu-ți da mâna să trănțești ușa la ora cinci sau să stai cu ochii pe ceas tot timpul. Aici se face diferența între serviciu și carieră. „Da, mie îmi place să dețin controlul și să-mi proiectez viața pe cinci ani de-acum încolo, dar am învățat, în timp, că nu toți oamenii trebuie să fie așa“. Lucrând cu companii mari, știe să gestioneze relațiile cu oameni de tot felul: și cu cei care se implică până la capăt, și cu cei care preferă să facă minimum-minimorum. E o chestiune de alegere. Opțiunea ei a fost făcută de mult, cu mult mai multă înțelepciune decât ar presupune vârsta. Nu doar timpul adaugă ani vieții noastre, ci și experiențele, iar Corina își evaluează reușita cu o lejeritate încărcată de siguranță, dar nu fără conștiința travaliului. „N-am primit niciodată nimic de-a gata“, ține să accentueze, „iar cu norocul stau destul de prost“. Imediat ce rostește cuvintele, începe să râdă. Apoi clatină din cap, în timp ce-și îmbracă paltonul și se pregătește să plece la antrenamentul zilnic de înot, pentru triatlon. Nu, nu e complet adevărat: o singură dată a avut, într-adevăr, norocul să câștige ceva fără niciun merit. A expedit câteva taloane dintr-o revistă, în locul mamei, și a câștigat...un bax de vodcă. „Aveam 15 ani“, râde ea cu poftă, „dar rămâne singurul lucru care mi-a picat din cer, fără muncă...“.

Formula echilibrului.

Alege Audi Q7 Business Edition și beneficiezi de o echipare generoasă la un preț special.

Dotările sunt impresionante: pachet Design piele Cricket cu ornamente interioare din lemn sau aluminiu, faruri Xenon plus, Parking Control Plus, Cruise Control, interfață Bluetooth, pachet lumini interioare, oglindă interioară cu funcție automată anti-orbire & senzor de lumină și ploaie.

Mai multe detalii la dealerul tău Audi!

Ce paradox mai mare putea să fie: să ai 15 ani, să te afli într-un microbuz rablagit, printre posesori de găini și rațe, și să te sune Marcel Iureș să-ți spună că vrea să-ți susțină proiectul?

ei – Andreea, Alex și Oana, cel de-al treilea „muschetar” – să știe ce înseamnă bugete, management sau strategie. „Erau lucruri complet străine nouă, dar cumva le făceam fără să ne dăm seama...”, rememorează Andreea. Căutând să atragă în jurul proiectului nume mari din domeniu, Andreea i-a trimis o prezentare lui Marcel Iureș, iar răspunsul a venit în cel mai neașteptat mod. „E o poveste pe care o spun tuturor prietenilor, de ani de zile, pentru că mi se pare de-a dreptul cinematografică”, râde ea. Se afla împreună cu Oana într-un microbuz rablagit cu destinația Alexandria. Era o căldură înăbușitoare, iar printre tovarășii de călătorie se aflau inclusiv posesori de găini și de alte zburătoare. Dacă scena ar fi parte a unui scenariu de film, acesta ar fi momentul în care, în peisajul pitoresc al microbuzului, s-ar auzi un sunet de telefon mobil. La celălalt capăt al firului: Marcel Iureș. „Citise prezentarea și era impresionat că niște tineri vor să facă un festival”, își amintește Andreea, luminându-se la față, ca și cum ar re trăi momentul. „Ce paradox mai mare putea să fie: să te afli într-un microbuz ca vai de el, printre găini și rațe, și să te sune Marcel Iureș?”, râde ea cu poftă. Între timp, marele actor a devenit președinte de onoare și un adevărat stâlp al festivalului, de a cărui prezență a depins și validarea publică a proiectului. Din 2006 încocoace, Ideo Ideis a evoluat înspre educație alternativă, adăugându-și, pe lângă ateliere, și seri speciale în care „povestitori” precum Aneta Bogdan sau Horia Roman Patapievici abordează subiecte de interes pentru tineri sau „Cinemateca târzie”, în care câte o personalitate alege să proiecteze și să comenteze un film celebru din istorie. În tot acest timp, viața Andreei și a celorlalți membri ai echipei a curs în strânsă legătură cu Ideo Ideis, un motiv bun pentru a fonda un ONG care să permită dezvoltarea proiectului și pe viitor. „Nu vrem să fim nevoiți să ne căutăm fiecare joburi în altă parte, ci vrem să le creăm aici, pentru că lucrăm bine împreună”, explică Andreea. „Aici este lumea noastră”. Din cei 21 de membri ai echipei, cei cu meserii legate de teatru și film sunt minoritari printre studenții la cibernetică, politehnică, relații publice sau psihologie. Fiecare își aduce aportul în felul lui. Pentru Andreea,

Vine din Alexandria și organizează, de șase ani, Ideo Ideis, un festival de teatru pentru liceeni. Președintele de onoare este Marcel Iureș, în juriu se află nume precum Marius Manole, Andi Vasluiuanu, Ana Mărgineanu, Voicu Rădescu sau Adrian Titieni iar numărul celor care au participat, de-a lungul timpului, la concursurile și atelierele de actorie din cele zece zile de festival ajunge la aproape o mie. Singurul detaliu care mai lipsește din această imagine este un număr: 21. De ani. Adică vârsta Andreei Borțun, creatoarea Ideo Ideis. Când a pus bazele festivalului, avea 15 ani și înțelesese primul lucru important legat de viitorul ei. „Nu aveam înclinație spre matematică, iar într-un oraș mic, cum e Alexandria, ești plasat foarte jos dacă nu dai la un liceu de mate-fizică...”, își amintește ea. Odată cu olimpiada de discipline socio-umane din clasa a VIII-a a căpătat însă suficientă încredere în sine cât să nu-i mai pese de etichete: „Mi-am dat seama că, dacă îmi plăceau româna, filosofia și cultura civică, eram totuși în regulă...”. Intrarea în trupa de teatru a liceului a fost încă o trambulină venită la momentul potrivit, dar adevăratul punct de cotitură avea să vină... într-un tren pe ruta Bacău-București. Se întâmpla în vara lui 2005, când inundațiile din țară lungiseră călătoria la peste 12 ore. În nesfârșita așteptare, Andreea și Alex, un coleg de trupă, au născut o idee mai mare și mai ambițioasă decât anii lor puși la un loc: un festival de teatru pentru liceeni, pe modelul din afară: cu ateliere ținute de actori, cu o competiție serioasă, cu spectacole de teatru profesionist invitate de la București. La capătul celor 12 ore, Andreea a făcut primul pas: a luat de pe internet un proiect de finanțare și s-a apucat să-l completeze. Tot procesul i-a luat câteva luni iar rezultatul, își dă seama acum, n-a fost nicidecum „profi”. „Totuși, cu acel proiect am făcut rost de primii noștri bani de finanțare”, își amintește ea. Totul s-a întâmplat empiric, fără ca vreunul dintre

Descoperiți noua clasă Premium Voyageur

Pe zborurile lung-curier, între clasa Voyageur și Business

40%

MAI MULT SPAȚIU LA PREȚURI ATRACTIVE

Confort și calm

Călătoriți confortabil într-un scaun-alveolă ce vă oferă cu 40% mai mult spațiu față de clasa Voyageur. Designul ergonomic include un scaun mai lat, cu brațe largi. Scaunul se înclină în interiorul alveolei pentru a păstra intimitatea pasagerului.

Bucurați-vă de un ecran individual de 10.4 inch (26cm), o cască audio cu eliminarea zgomotului ambiental, o priză pentru laptop și o lampă de citit ajustabilă.

Variante diversificate de meniu

Vă propunem un aperitiv cu un pahar de șampanie și două platouri calde la alegere.

Pentru zborurile cu plecare din Paris ce depășesc 10 ore și jumătate, beneficiați de un bufet deschis, cu mini-sandwich-uri și înghețată Häagen-Dazs.

Serviciu prioritar la aeroport

Pentru a câștiga timp, aveți prioritate la check-in și la recuperarea bagajului la sosirea la destinație. Puteți transporta 2 valize de 23kg fiecare, un bagaj de mână plus un accesoriu.

Prețuri atractive pentru toate călătoriile

Air France introduce un nou standard în raportul calitate/preț pentru a face călătoriile mai accesibile, oferind o gamă de prețuri atractive, adaptate nevoilor dumneavoastră personale și profesionale.

Mai mult, când alegeți să călătoriți în clasa Premium Voyageur, câștigați cu 25% mai multe mile Flying Blue.

București-Toronto, dus-întors: 1039€

București-Washington, dus-întors: 1069€

București-Beijing, dus-întors: 1239€

Perioada de vânzare: 13 februarie – 13 martie 2012.

Perioada de călătorie: 13 februarie – 25 iunie 2012.

Tarifele reprezintă prețuri de pornire, supuse unor condiții.

studentă la scenaristică, aportul pe care aspiră să și-l aducă în viitor se leagă de soarta scenariștilor și de posibilitatea ca scenariile să ajungă să fie considerate o formă publicabilă de literatură. „La noi, scenaristul e privit ca un fel de meșter care face mobilă la comandă”, crede Andreea. I se spune, indirect, că nu știe suficient de multe pentru a crea o operă finită, de aceea textul lui trece prin mâna regizorului, a producătorului, apoi prin sesiuni de dezvoltare și, eventual, și prin mâna unui așa-numit „script doctor”, un teoretician foarte bun care are ca meserie remedierea problemelor de acuratețe. „Practic, se pornește de la ideea că scenariul tău este deja bolnav din momentul în care l-ai scris”, explică Andreea.

I-au deschis ochii în acest sens și experiențele internaționale, mai ales o tabără de creație la Puglia, în Italia, unde a fost acceptată alături de alți 14 tineri scenariști din toată Europa. Timp de trei săptămâni, au fost duși, în scopuri inspiraționale, să cunoască oameni speciali din zonă - de la foști capi de mafie până la vrăjitoare și producători de luminițe de Crăciun. La finalul perioadei, fiecare și-a prezentat două povești originale, inspirate de cele văzute, celor 50 de producători veniți din toată Europa. „Am vorbit timp de șapte ore în-continuu, câte 23 de minute la fiecare masă”, își amintește Andreea. Totul pentru a învăța să-și „vândă ideile”.

Genul de film pe care își dorește să ajungă să-l facă vorbește despre relații interumane și compune o lume populată de personaje care în viața reală ar putea fi considerate ciudate,

dar care devin brusc interesante sau chiar dezirabile în universul construit special pentru ele. „Orice om care se consideră absolut banal are o latură ascunsă, și tocmai asta îmi place”, crede Andreea. Acele lucruri ieșite din comun pe care le găsești la oameni care par să ducă o experiență normală. „Nimeni nu duce cu adevărat o experiență normală”, punctează ea. A fost întrebată de multe ori de colegi și oameni din industrie care o știu luptătoare și bătaioasă de ce nu luptă împotriva sistemului de la noi și de ce nu se agită mai mult. „Toți ne plângem că suntem călcați în picioare, dar nu facem nimic”, recunoaște ea. „De asta îmi doresc să plec, să studiez și să înțeleg cât mai mult, pentru că nu pot lupta pentru ceea ce cred dacă nu stăpânesc totul bine, dacă nu am

Scenaristul este privit adesea ca un meșter care face mobilă la comandă, după indicațiile altora, pentru că nu este considerat capabil să realizeze de unul singur o operă finită.

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

În „Tatăl-fantomă”, Mihaela Sârbu o interpretează pe Tania, partenera de drum a lui Robert Trautman (Marcel Iureș).

toate datele”. Până atunci are un proiect de film cu regizoarea Luiza Pârnu - „Mr.Moonlight” - și se străduiește să obțină o bursă Fulbright, deși știe că majoritatea se acordă după vârsta de 25 de ani. Simte că trebuie mai întâi să cunoască bine toate poveștile, să întâlnească oameni, să compună un mozaic de trăiri și experiențe care să-i permită să tragă concluzii. Abia apoi să înceapă să lupte cu sistemul, așa cum se așteaptă toți cei din jur. Inclusiv ea. A înțeles că o cauză bine-pregătită temeinic este ca un pitch reușit, susținut în fața unui mare producător: nu poate fi „vândut” cu succes dacă nu are consistență și forță, iar asta cere timp și răbdare. La doar 21 de ani, Andreea știe bine ce vrea: indiferent dacă e vorba de lupta cu sistemul sau de artă, nu vrea să nască scenarii „consumabile”, ci direct literatură.

Rendez-vous-ul meu cu Andreea a avut loc înainte de cel cu actrița Mihaela Sârbu și, punând cele două discuții cap la cap, le-am simțit ca două episoade ale aceleiași povești, trăită la vârste și momente diferite. În 1990, Mihaela Sârbu se afla în ultimul an la Universitatea București, secția germană-română și, profitând de noul orizont de posibilități, tocmai se înscria la a doua facultate: Teatru.

Dând banda pe repede-nainte, în 2012 Mihaela are deja 22 de ani de teatru în spate - ca actriță, producător de teatru independent, pedagog și regizor - iar rolul său alături de Marcel Iureș în lungmetrajul lui Lucian Georgescu, „Tatăl-fantomă”, tocmai a fost catalogat de revista Variety drept „un debut formidabil”. Exact, un debut la 40 de ani, într-un moment al vieții în care, după cum ea însăși recunoaște, își cam luase adio de la ideea de a face film. „În România nu se produc multe filme, iar apoi este vârsta, timpul trece repede, probele sunt puține.”, explică ea.

Rolul Taniei i-a revenit prin rîcoșeu: în urma probelor, Lucian Georgescu alesese o altă actriță, dar apoi s-a răzgândit și a chemat-o pe ea. Confirmând parcă faptul că lucrurile bune vin în perechi, anul acesta Mihaela nu apare pe Marele Ecran doar în „Tatăl-fantomă”, ci și în filmul lui Radu Jude, „Toată lumea din familia noastră”, numit de IndieWire „o capodoperă a comediei negre”. Cele două premiere vin la interval de o lună, iar cronicile favorabile primite de la publicații internaționale îi provoacă o bucurie sinceră, dar lipsită de exaltare. Se pregătește deja pentru punerea în scenă a unei piese în Germania, la Oberhausen, așa că filmul rămâne, pentru moment, doar o oprire temporară în carieră. „Dacă în teatru ești mereu în așteptare și e greu să faci lucrurile să se miște, în film ești victimă totală a sistemului”, explică ea. „Nu poți decât să aștepti, să dai probe și să speri”.

Numele trupei sale independente - Teatrul fără Frontiere - pare predestinat, pentru că Mihaela a jucat de-a lungul timpului în mai multe proiecte în Germania și Elveția, experiențe care i-au arătat și cealaltă față a monedei. Spre deosebire de România, acolo echipa unui proiect de teatru independent are perioada de lucru asigurată financiar și nu

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

trebuie să mai facă alte 20 de activități în același timp. „La noi teatrul independent se face pe genunchi”, recunoaște ea, ușor descumpănită. Repetițiile se întrerup mereu când cineva are o voce de tras, o reclamă de filmat sau alte două proiecte paralele de onorat: „Se spune că nu poți să faci bine decât un singur lucru, dar în România nu poți să te descurci dacă nu faci mai multe, mai repede, mai bine”. O știe din experiență, pentru că multiplele pălării pe care le poartă au venit din nevoie: realizând că nu poate aștepta la nesfârșit să-i vină rolurile, a început să pună singură în scenă piese, apoi să regizeze și să-și asume, capcoadă, sarcina de realizator de proiect. „Trebuia să adun oamenii potriviți și să-i conving să facă lucruri pe bani puțini sau deloc”, explică Mihaela.

Când și-a început cariera, își dorea să ajungă angajată a unui teatru important din București, dar - privind înapoi - știe că n-ar fi făcut-o la fel de fericită. Chiar dacă ar fi fost mai ușor, n-ar fi avut același farmec. „Credeam că la început va fi mai greu și că apoi o să se schimbe”, își amintește ea, „dar a fost greu și rămâne la fel de greu în continuare...”.

La început nu și-ar fi imaginat nici că va ajunge să predea la facultate, meserie pentru care se considera total lipsită de răbdare. În timp însă, a înțeles că rolul de profesor i se potrivește și că pedagogia poate face o diferență în viețile unor tineri. Cea mai mare provocare ca profesor: să treacă dincolo de conceptul de „talent”. „Tinerii sunt foarte măcinați de ideea de talent, cum eram și noi la vârsta lor”, explică ea. „Se raportează tot timpul la asta”. În timp, Mihaela a ajuns să împărtășească principiul celebrei profesoare de teatru Stella Adler: „talentul” înseamnă, în cele din urmă, să ai pasiunea și voința de a da examen de admitere, de a ajunge într-o clasă de actorie și de a fi dispus să studiezi și să sacrifici totul pentru meserie. Pentru meserie, nu pentru gloria cel mai adesea puțină și lipsită de strălucire: „Ai talent dacă poți să te lupți și să faci sacrificii, dar să nu le percepi ca pe renunțări, ci să le vezi ca pași firești pentru a-ți împlini pasiunea”.

De la cursurile de facultate, Mihaela a trecut la cursuri de improvizație pentru copii și adulți, dar și la traininguri de dezvoltare personală și de redescoperire a creativității. De zece ani, de când a intrat în prima trupă de acest gen din România, a înțeles că improvizația poate fi mult mai interesantă decât teatrul, pentru că te obligă să gândești dramaturgic și să naști textul pe loc, spontan, colaborând activ cu colegii de scenă. Un demers dificil pentru un om al vremurilor noastre, învățat să anticipeze și să-și împartă gândurile, în orice moment, în zeci de direcții diferite, de multe ori fără vreo legătură cu momentul pe care-l trăiește. „Când faci improvizație tebuie să fii aici, acum, în prezent”, punctează Mihaela. Nu poți să te gândești cum vei fi spontan sau ce vei spune, trebuie să fii și să spui

chiar acum. Să reînveți să trăiești clipa, fără emoții și fără să încerci să anticipezi următorul pas. Regretatul regizor și profesor de actorie Ion Cojar spunea că actoria înseamnă „să-ți descoperi potențialul de vulnerabilitate”, o convingere pe care Mihaela i-o împărtășește întru totul. „Când ești asigurat pe toate fronturile nu ți se mai poate întâmpla nimic frumos și notabil”, crede ea. „Uneori trebuie să te expui, asta înseamnă teatrul”. Și asta înseamnă viața, cu condiția s-o trăim la timpul prezent, nu în viitorul lui „când voi reuși să...”, nici la condițional-optativul „dacă aș putea să...”.

Exact așa ia și Mihaela lucrurile: pas cu pas, fără să încerce să-și calculeze mereu următoarea mișcare. Deși după pragul de 40 de ani rolurile vin mai greu, dublul debut din acest an nu este o întâmplare, ci consecința unei înșiruii de clipe trăite la timpul prezent, fără anticipare și grabă. „Îmi place să cred că abia acum, după 40 de ani, urmează rolurile importante”, afirmă ea.

Nu există garanții, doar talent, și acela privit nu în accepțiune clasică, ci tot din perspectiva Stellei Adler, ca disponibilitate de a te pune într-o conjunctură în care să ți se întâmple lucruri. Pe scenă sau în viață, dar trăind clipa spontan, cu un strop de vulnerabilitate. Ba poate chiar cu suflul deschis larg. Dacă ești complet în siguranță, asigurat pe toate fronturile, nu are cum să ți se întâmple vreun lucru minunat... ■